

Katedra Bankowości i Ubezpieczeń

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK

ŁÓDŹ- WARSZAWA

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Huberta Gąsińskiego pt.

Ryzyko stopy procentowej związane z bilansami banków komercyjnych na przykładzie

Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółka Akcyjna w latach 2012-2018

Przedstawiona do recenzji rozprawa liczy 219 str. Brak danych o liczbie tabel i wykresów.

Rozprawa zostanie oceniona zgodnie z powszechnie stosowanym podziałem na trzy podstawowe części: merytoryczną, metodologiczną i wnioskową.

1. Ocena merytoryczna rozprawy doktorskiej.

Trafność podjętej problematyki badawczej i jej oryginalność

Globalny Kryzys Finansowy spowodował, że krzywa „dochodowa” stóp procentowych na światowych rynkach finansowych przybrała kształt „odwrócony”. Trwa proces przywracania krzywej dochodowości „normalnego” charakteru. Szczególnie aktywne w tym procesie są władze Systemu Rezerwy Federalnej Stanów Zjednoczonych. W praktyce oznacza to konsekwentny wzrost podstawowych stóp procentowych Fed.

W Polsce krzywa stóp procentowych ma „normalny” charakter i podnoszenie stóp procentowych przez Fed wpływa bezpośrednio na kurs walutowy naszej waluty narodowej. Stabilność kursu walutowego jest powszechnym miernikiem stabilności finansowej dla obywateli Polski. W tej sytuacji praca doktorska nad ryzykiem stóp procentowych ma duże znaczenie praktyczne i teoretyczne.

Wybór do badania banku mającego największe systemowe znaczenie w Polsce, jest bardzo trafny. Pozwala zakreślić pole wyboru władz monetarnych NBP oraz nadzoru makro-ostrożnościowego w tym trudnym okresie globalnej transformacji stóp procentowych.

Uzyskane rezultaty i ich znaczenie dla nauki i praktyki

W intencji kandydata jego praca ma bezpośrednie zastosowanie w praktyce zarządzania największego w kraju banku depozytowo-kredytowego. Pomiar ryzyka stopy procentowej jest niezbędnym elementem skutecznego zarządzania nim.

Konieczność systemowego podejścia do zarządzania ryzykiem stopy procentowej komercyjnego banku detalicznego jest szczególnie ważna w warunkach tradycji „silosowego” zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem stóp procentowych. Od jakości zarządzania ryzykiem zależy bezpieczeństwo depozytów w badanym banku.

Jednym z mierników jakości zarządzania ryzykiem są wyniki finansowe banku. Skupienie uwagi na tej zależności ma zatem duże znaczenie poznawcze i praktyczne.

Poprawność formalno-językowa, stylistyczna i interpunkcyjna

Rozprawa doktorska jest napisana językiem hermetycznym, stosowanym przez praktyków. Z jednej strony zwiększa to jej komunikatywność dla decydentów z drugiej rodzi sprzeciw strażników poprawności językowej. Dla uwiarygodnienia tej oceny zostaną przytoczone wybrane przykłady tego typu sytuacji.

S.7. Przedmiotem rozważań podjętych w niniejszej dysertacji jest wpływ zarządzania ryzykiem stopy procentowej na bilans banku, ze szczególnym uwzględnieniem jego strony wynikowej. Czy to oznacza, że bilans obok pasywów i aktywów ma jeszcze trzecią stronę wyników?

S.8. Celem pracy jest analiza zjawiska ryzyka stopy procentowej jako ryzyka poniesienia strat na pozycjach bilansowych i pozabilansowych banku, wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian rynkowych stóp procentowych. Celem nie może być analiza. Czy stopy NBP to są ceny pieniądza rynkowe czy nie? Co to jest pozycja pozabilansowa? Dlaczego nie mówi się o operacjach bankowych?

S.23. Spread bywa tłumaczony jako rozstęp procentowy, gdy dotyczy poszczególnych transakcji i jako marża gdy dotyczy stron bilansu banku

S.28. Co 10 lat występuje kryzys finansowy i krzywa dochodowości przybiera nienormalny kształt. Dlatego termin najczęściej jest mało precyzyjny.

S.67. Break-even rate – niefortunne tłumaczenie jako graniczne stopy procentowe, krytyczne brzmi lepiej.

s.145. Ryzyko opcji klienta- niefortunny termin, to jest ryzyko prawne, opcja jest instrumentem zarządzania ryzykiem , ale nie o nim jest tu mowa.

S 172. To nie są ceny transferowe, lecz rozliczeniowe w wewnętrznej kalkulacji banku.

2. Ocena metodologiczna rozprawy doktorskiej

Dobór literatury, umiejętność wykorzystania źródeł

Literatura przedmiotu w pełni reprezentatywna i aktualna. Część teoretyczna pracy poświęcona teorii ryzyka jest ograniczona do potrzeb pracy stosowanej. Brak klasycznego przeglądu literatury przedmiotu badania powoduje, że dobór literatury i umiejętności jej wykorzystania można uznać za w pełni wystarczające.

Poprawność formułowania problemów i hipotez

Bankowość można uznać za umiejętność kształtowania bilansu uwzględniającego przyszły przebieg cyklu koniunkturalnego. Z tego punktu widzenia stopy procentowe, szerzej cena pieniądza znajdują się w centrum nauki bankowości.

Dyskusyjne jest ograniczenie pola badania do następstw zmian stóp procentowych. Czynniki i podmioty wpływające na kształtowanie stóp procentowych zostały zaledwie zasygnalizowane. Podobnie jak wpływ technologii informatycznych na zarządzanie ryzykiem stóp procentowych.

Podział na egzogeniczne i endogeniczne czynniki warunkujące skuteczne zarządzanie ryzykiem stóp procentowych nie został do końca przeprowadzony konsekwentnie. Dlatego teza o systemowym charakterze tego zarządzania jest poprawna w praktyce, a wątpliwa w teorii.

Wyraźne skrócenie czasu pomiaru stóp procentowych powoduje, że mechanizm transformacji stóp procentowych banku centralnego na stopy procentowe banków komercyjnych nie przebiega tak jak to opisują podręczniki bankowości.

Trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętność ich zastosowania

Jądrem pracy jest liniowy jednorównaniowy model ekonometryczny sterowania ryzykiem stopy procentowej na przykładzie PKO BP S.A. Model ten wiąże jakość zarządzania ryzykiem z wynikiem finansowym na odsetkach pozyskanych i udzielonych przez ten bank komercyjny. Model ten ma krytyczną dyskusję oraz testy, m.in. warunków skrajnych. Jego dojrzałość metodologiczna nie budzi zastrzeżeń.

Bardziej konsekwentne stosowanie analizy przypadku pozwoliłoby przedstawić wyniki finansowe banku na działalności odsetkowej. Szkoda, że w załączniku nie znalazły się dane o sytuacji finansowej banku.

Prawidłowości układu pracy i struktury podziału treści

Układ pracy jest tradycyjny: teoria, jej zastosowanie oraz empiria. Na każdą z części wydzielono po dwa rozdziały. W części teoretycznej poczucie niedosytu dotyczy teorii ryzyka, braku kategorii entropii oraz różnorodności niepewności. Istota ryzyka stopy procentowej została przedstawiona w sposób wyczerpujący i poprawny.

W części łączącej teorię z praktyką, zabrakło opisu mechanizmu transformacji stóp procentowych banku centralnego na stopy procentowe banków komercyjnych. Trafnie wiele miejsca poświęcono zagadnieniu pomiaru ryzyka stóp procentowych. To jest istotnie kluczowe zagadnienie dla zarządzania ryzykiem.

Dyskusyjne jest umieszczenie regulacji zarządzania ryzykiem w bankach komercyjnych bez ich podziału na makro i mikro-ostrożeńciowe. Ujęcie historyczne powinno być zastąpione przez niezbędny podział na czynniki objęte i nie objęte modelem ekonometrycznym.

Część empiryczna pracy pokazuje dojrzałość Kandydata w zakresie wyboru strategii i metod zarządzania ryzykiem stóp procentowych w systemowo ważnych bankach depozytowo-kredytowych. Analiza przypadku zarządzania ryzykiem stóp procentowych w badanym banku jest dowodem na opanowanie tej techniki badawczej w stopniu wyróżniającym.

Pytania i uwagi

W jakim stopniu niekonwencjonalna polityka pieniężna wywołana Globalnym Kryzysem Finansowym wpłynęła na zarządzanie ryzykiem stóp procentowych?

Jak jest charakteryzowana jakość zarządzania ryzykiem banku w jego sprawozdaniach finansowych?

Wydaje się, że recenzowana rozprawa powinna, po zgłoszonych uwagach, być opublikowana jako analiza przypadku, bardzo przydatna do nauczania bankowości

3. Konkluzja

Wnioskuje o uznanie, że rozprawa mgr Huberta Gąsińskiego nt. „Ryzyko stopy procentowej związanej z bilansem banków komercyjnych na przykładzie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółka Akcyjna w latach 2012-2018” spełnia wymagania przedstawione w Ustawie z dn.14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki [Dz.U.nr 65, 2003, poz.595, z późn. Zm.].u

Po zapoznaniu się z pracą doktorską mgra Huberta Gąsińskiego stwierdzam, że stanowi ona oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, mającego ważne znaczenie teoretyczne i praktyczne, wykazuje wiedzę teoretyczną Kandydata z dziedziny naukowej: ekonomia i finanse oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Jan Krzysztof Solarz

profesor nauk ekonomicznych